

Update doorontwikkeling ROSA

Voor:	Architectuurraad Edustandaard
Van:	Brian Dommissie, namens Beheerteam ROSA
Datum	5 februari 2026
Betreft	Update doorontwikkeling ROSA incl. bespreek-/beslispunten

Doel

- Vaststellen van de aanpassingen in de ROSA
- Kennismaken van de voortgang op een aantal onderdelen en daarop reflecteren
- Beoordelen werkvoorraadoverzicht en mogelijk bijstellen prioriteiten en planning en/of nieuwe epics laten opvoeren.

De aanpassingen en voorstellen zijn in het QA-team van 2 december 2025 besproken en goedgekeurd. De gevraagde besluiten en acties zijn gebaseerd op de adviezen van het QA-team.

Aanpassingen in de ROSA

Aanpassingen als onderdeel van een Epic

Epic 001-d – Uitwerken architectuurkaders: ontwerpgebied Governance

Zie document: *Voorstel voor Doorontwikkeling ROSA Ontwerpgebied Governance*

Het doel van het ontwerpgebied Governance is het bieden van een extern gericht instrumentarium. Het biedt architectuurkaders die initiatieven (zoals afspraken, standaarden, ketenvoorzieningen of nieuwe afsprakenstelsels) kunnen gebruiken om hun eigen governance in te richten op een manier die samenwerking en interoperabiliteit bevordert. In de afgelopen jaren is er al enige invulling gegeven aan dit ontwerpgebied onder andere doordat er vanuit het werk in andere ontwerpgebieden de afweging is gemaakt dat bepaalde ontwerpprincipes die daar aan de orde kwamen beter pasten in het ontwerpgebied governance. De bedoeling is echter om het ontwerpgebied nu verder in te vullen en af te ronden. Daarvoor is het *Voorstel voor Doorontwikkeling ROSA Ontwerpgebied Governance* opgesteld. In een aantal iteraties waaronder een uitgebreide discussie in het QA-team is dit voorstel tot stand gekomen.

Gevraagde besluit AR

- Accorderen van het voorstel.
- **Actie:** De activiteiten die in dit voorstel worden beschreven zullen daarna ingepland worden.

Epic 001-e – Uitwerken architectuurkaders: drivers en doelen

Vorige keer is de nieuwe opzet van de drivers en doel in de ROSA uitgebreid besproken en zijn de voorgenomen aanpassingen beoordeeld en akkoord bevonden in de Architectuurraad.

Op basis daarvan is de nieuwe opzet in de ROSA uitgewerkt. In het kort zijn dat de volgende acties geweest:

1. Nieuwe drivers zijn toegevoegd, incl. degene die in de AR zijn voorgesteld, en enkele bestaande zijn geschrapt.
2. Doelen zijn omgedoopt tot kwaliteitsdoelen en de beschrijvingen en toelichtingen zijn aangepast. NB We volgen daarbij de NORA die ook over kwaliteitsdoelen spreekt. De NORA kwaliteitsdoelen zijn aangevuld met van de WaardenWijzer Onderwijs afgeleide kwaliteitsdoelen.
3. De kwaliteitsdoelen zijn gegroepeerd onder zogeheten kernwaarden. Ook die zijn van de NORA afgeleid en aangevuld met de 3 kernwaarden uit de WaardenWijzer. NB kernwaarden en de daaronder vallende kwaliteitsdoelen beschouwen we als de publieke waarden van het onderwijs
4. Er zijn nieuwe views gemaakt van:
 - a. Alle kernwaarden en hun kwaliteitsdoelen.
 - i. <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Id-06bd2f7532904dcb88a9e80a62052896>
 - ii. Ook getoond op de pagina https://rosa.wikixl.nl/index.php/Drivers_en_doelen
 - b. Alle drivers.
 - i. <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Id-0e5415fd69af485b89d8842349883b20> nn
 - ii. Informatie over de drivers wordt in tabelvorm getoond op de pagina https://rosa.wikixl.nl/index.php/Drivers_en_doelen
 - c. Een view per driver met de relatie naar de relevante kernwaarden/kwaliteitsdoelen
 - i. Zichtbaar bij het doorklikken op een individuele driver, bijvoorbeeld
 - ii. <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Id-50fa154c6f754716940030586bc1de41>
 - d. Een view per kernwaarde en de daaronder vallende kwaliteitsdoelen naar de relevante drivers.
 - i. Zichtbaar bij het doorklikken op een individuele kernwaarde, bijvoorbeeld
 - ii. <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Id-10b5ad71f88a418f85d7364f1a3cb6c9>
 - e. De teksten die nu op de wiki-pagina staan zijn aangepast op het bovenstaande.
 - i. Zie https://rosa.wikixl.nl/index.php/Drivers_en_doelen

In de bespreking met het QA-team is nog een extra wens geuit nl. het publiceren van een matrix waarin een overzicht wordt geboden van alle **Relaties tussen drivers en kwaliteitsdoelen**. Die is gerealiseerd op deze pagina: https://rosa.wikixl.nl/index.php?title=Drivers_en_doelen (en daarin dan bij het kopje **Relaties tussen drivers en kwaliteitsdoelen**).

Gevraagde besluit AR

- Accorderen van de nieuwe opzet en uitwerking.
- Bij positief besluit is Epic 001-e afgerond en zal afgesloten worden.

Vervolgacties:

- Het aangepaste AMIGO-methodiek document zal na de AR gepubliceerd worden op Edustandaard.nl en de omliggende teksten op de site zullen aangepast/geactualiseerd worden.

Aanpassingen die niet vallen onder een Epic

Herziene begrippen nav harmonisatie met NORA Begrippenkader - Basisbegrippen en NORA Begrippenkader – Identiteit en toegang (IAM)

Afgelopen periode heeft de werkgroep Onderwijssemantiek gewerkt aan het omzetten van het ROSA Begrippenkader naar de NL-SBB standaard. Gelijktijdig met die omzetting is er ook een aanpassing (van de definitie, toelichting en andere attributen) doorgevoerd van een groot aantal begrippen in het ROSA begrippenkader om die volledig in lijn te brengen met de Basisbegrippen uit het NORA Begrippenkader (<https://www.begrippenxl.nl/nora/nl/>). De aanpassing heeft effect op zo'n 120 begrippen.

De werkruimte voor het ROSA Begrippenkader (en ook eventuele toekomstige begrippenkaders die we in beheer gaan nemen) is <https://rosa-begrippenkader.wikixl.nl/index.php/Hoofdpagina>. De alfabetische weergave van het ROSA begrippenkader is <https://rosa-begrippenkader.wikixl.nl/index.php/Begrippenkader:ROSA>.

Van belang is dat we niet alleen de ongeveer 40 NORA begrippen die we al hadden in de ROSA hebben aangepast, maar ook ongeveer 40 nieuwe NORA basisbegrippen hebben toegevoegd alsmede een aantal IAM-begrippen uit het ROSA Begrippenkader Identiteit en toegang, die we relevant voor het onderwijs achtten om daarop te standaardiseren. In principe hebben we die begrippen en hun velden 1-op-1 overgenomen (adoptie), behalve dan de specifieke velden die voor beheer van het ROSA begrippenkader gelden (wijzigingsnotities, statussen etc.). Daarnaast zijn er ook andere begrippen die we in de ROSA hanteren aangepast omdat die de basisbegrippen in de definitie gebruikten. We hebben die in lijn daarmee gebracht zodat we meer consistentie hebben verkregen.

Het gaat dus enerzijds om begrippen die al eerder waren vastgesteld maar die nu door deze actie opnieuw voorgesteld worden (status *herzien en opnieuw voorgesteld*) en om begrippen die we nog niet hadden in het ROSA Begrippenkader maar die we nu willen gaan toevoegen (status *voorgesteld*)

Naast de Basisbegrippen en de begrippen van Identiteit en toegang (IAM) gaat het NORA Begrippenkader ook begrippenkaders bevatten over Gegevensuitwisseling, Gegevensmanagement etc. Als die zijn vastgesteld en toegevoegd aan het NORA Begrippenkader gaan we het ROSA Begrippenkader daar waar relevant erop aanpassen.

Gevraagde reactie in QA-team:

- Vaststellen van de 37 [nieuw voorgestelde](#) en de 119 [herziene begrippen](#). NB door op de links te klikken kunnen beide selecties bekeken worden in de Begrippenmanager.

Werkvoorraadoverzicht

Het meeste recente werkvoorraadoverzicht staat op <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>

In het QA-team is op 2 december een herprioritering en aanpassing/aanvulling van de werkvoorraad besproken. De uitkomst van de discussie heeft geleid tot het volgende advies vanuit het QA-team (NB de werkpakketten aangeduid met epic nummer # zijn nieuw voorgestelde werkpakketten).

Epic groep	epic #	Epic (korte omschrijving)	prioriteit toekennen (1 t/m 5, 1 prio per Epic in een groep)	Opmerkingen	Size
Ontwerpgebieden					
	001-b	IBP	3		XL
	001-c	interoperabiliteit	1	Veel behoefte aan bij onder meer de groeifondsprogramma's	XXL
	001-d	Governance	2		XL
IV-domeinen					
	15	IBP	2		XL
	17	Gegevensuitwisseling	1	in combinatie met ontwerpgebied interoperabiliteit	XL
GIV / standaarden					
	33	(Inter)nationale standaarden	2	Eerst de relevante (inter)nationale standaarden die niet	L

				zijn geregistreerd bij Edustandaard in ROSA opnemen.	
	#	Standaarden koppelen aan ROSA-objecten	3	Dan alle standaarden (internationaal en nationaal) koppelen aan ketenprocessen en voorzieningen als eerste stap	XL
	#	Uitwerken referentiecomponenten / applicatieservices	1	Incl. relaties leggen met andere ROSA-onderdelen	XL

Onderwijsketens					
	23	Ketensamenwerkingen	3	Op een rijtje zetten van alle bekende ketensamenwerkingen (mag incrementeel) incl. de relatie met ketenprocessen (scenario's), standaarden, voorzieningen etc.	L
	34	Onderwijs bij meerdere aanbieders	1	Kent nu een doorstart: uitwerking ihkv Npuls vertalen naar referenties in de ROSA. Behoeft voor alle onderwijssectoren.	XL
	#	Deelnemerbegeleiding	?	Bepalen wat dit zou moeten inhouden en of dit ook een plek in de ROSA moet hebben. (Joël, Mark en Brian nemen initiatief tot een opzet en wijzigingsverzoek)	?

Onderwijssemantiek		Deze onderdelen zijn eigenlijk geen epics voor de ROSA zelf (en dus voor het beheerteam), maar meer voor de werkgroep Onderwijssemantiek			
	7	Begrippen curriculum SBB	3	Als Epic voor de ROSA schrappen, werkvoorraad voor werkgroep Onderwijssemantiek	M

	#	Begrippenkader FORA / MORA / HORA opstellen	2	Voor de FORA is dit gestart, resultaat bespreken in Samenhang. Raakt niet de ROSA zelf, maar wellicht wel de conceptuele modellen	XL
--	---	---	---	---	----

Gevraagde reactie AR:

- Kan de aangepaste werkvoorraad incl. de herprioritering ervan zoals geadviseerd door het QA-team vastgesteld worden? Zijn er aanpassingen in inhoud en/of prioritering nodig?
- **Actie:** als de AR bovenstaand advies overneemt, dan zal het werkvoorraadoverzicht daarop worden aangepast.